

ivn *Alchemilla*

Herfstnummer 2018

Colofon

De Alchemilla verschijnt viermaal per jaar in een oplage van 375 exemplaren.

Het IVN, instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een landelijke vrijwilligersvereniging met regionale afdelingen.

Omdat de IVN afdeling West-Friesland ervan overtuigd is dat werken aan een gezond leefmilieu belangrijk is voor ons, voor kinderen en voor u, houdt het zich bezig met allerlei natuuractiviteiten.

Het lidmaatschap kost € 24 per jaar. U ontvangt dan dit afdelingsblad en het landelijke IVN-blad Mens en Natuur. De Alchemilla wordt gedrukt bij Editoo B.V. in Arnhem

Kopij naar redactie@ivn-westfriesland.nl

IVN afdeling West-Friesland

NME centrum: Streekbos Paviljoen

Postadres: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

Telefoon: 0228 520486

Email: info@ivn-westfriesland.nl

Website: www.ivn-westfriesland.nl

Facebook: www.facebook.com/ivnwestfriesland

Twitter: <https://twitter.com/ivnstreekbos>

Nummer KvK: Noordwest-Holland 40624859

RSIN-nummer: 809409914

ANBI: www.ivn-westfriesland.nl/ANBI

Het NME centrum is iedere zondag geopend van 13.00 - 17.00 uur

Dependence:

Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud

Bestuur

Voorzitter: Geert Veldhuis

T: 06 52618372

E: g.r.veldhuis@ivn-westfriesland.nl

Secretaris / Penningmeester: Gé Kenter

T: 0228 513362

E: g.m.kenter@ivn-westfriesland.nl

Rekeningnummer:

IBAN/Rekeningnummer: NL13 RABO 0167 7601 57

t.n.v. IVN afd. West-Friesland

Leden van Bestuur:

Astrid Bijster

T: 0229 275673

E: a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Eleonora de Boer

T: 06 54254117

E: e.de.boer@ivn-westfriesland.nl

Pieter Hermans

T: 0228 317569

E: pccj.hermans@ivn-westfriesland.nl

Ruud Dijkstra

T: 06 1259953

E: r.dijkstra@ivn-westfriesland.nl

Foto's

Foto voorkant:

Boerenzwaluwen zijn weer op weg naar het zuiden van Afrika om te overwinteren.

Foto: Wil Stelling

Foto achterkant:

Ook de Kolibrievlinder trekt.

Foto: Marianne Ouwerkerk

Sponsors

Sponsors :

Autobedrijf Julius B.V., pagina 3

WFO Notarissen, pagina 16

ABZ Seeds, pagina 3

Contactpersonen

IVN afdeling West-Friesland organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen neemt u dan contact op met onderstaande contactpersonen

Redactie Alchemilla:

Hans Verhoeven, T: 0228 515137

E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Michelle Prins, T: 06 22049814

E: m.prins@ivn-westfriesland.nl

Lisbeth van Lintel, T: 0228 517005

E: l.van.lintel@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Duurzaamheid: Geert Veldhuis (zie bestuur)

PR / Persberichten: Toos Brink

T: 0228 512316, E: t.brink@ivn-westfriesland.nl

Publieksactiviteiten/Scholenwerk: Frieda Bus

T: 0228 541489, E: f.bus@ivn-westfriesland.nl

Ledenadministratie/Website: Rob den Hartog

T: 0228 517593, E: r.den.hartog@ivn-westfriesland.nl

Exposities: Beppie van der Wegen

T: 0228 322338, E: b.vd.wegen@ivn-westfriesland.nl

Vaarexcursies: Han Oranje

T: 0228 523266, E: h.oranje@ivn-westfriesland.nl

Weidevogelwerkgroep: Geert Pietersen

T: 0228 523565, E: g.pietersen@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Knotten : Rob Rijswijk

T: 0228 561642, E: r.rijswijk@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Ecoproject: Louis van Wegen

T: 0228 316825, E: l.van.wegen@ivn-westfriesland.nl

IJsvogelwerkgroep: Douwe Greydanus

T: 0228 720119, E: d.greydanus@ivn-westfriesland.nl

Inventarisatie Streekbos: Hans Verhoeven

T: 0228 515137, E: j.l.verhoeven@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Egboetje: Ruud Dijkstra (zie bestuur)

Cursussen: Astrid Bijster (zie Bestuur)

Paddenstoelenstudiegroep PWF: Wil Stelling

T: 0228 315307, E: w.stelling@ivn-westfriesland.nl

Werkgroep Natuurkoffer: Marianne Ouwerkerk

T: 0228 582303, E: m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Voorwoord

Geert Veldhuis

'Een nieuwe lente een nieuw geluid', zo begint het lange gedicht 'Mei' van Herman Gorter. Het is een soort standaard uitdrukking geworden, als er ergens iets wordt afgesloten en een nieuw begin wordt gemaakt. Bij het begin van de periode van 4 jaar van mijn voorzitterschap van IVN-afdeling West-Friesland lijkt dit nogal afgezaagd. Dat klopt ook, want het gedicht gaat natuurlijk verder:

'Ik wil dat dit lied klinkt als het gefluit,
Dat ik vaak hoorde voor een zomernacht
In een oud stadje, langs de watergracht'.

Bedenk hierbij dat ik woon in het oude stadje Enkhuizen langs de watergracht van de Zuiderboerenvaart en ik ook nog van liederen houd, dan hebt u een stukje van mijn profiel voor ogen.

Op 30 augustus heeft Geert Pietersen alle contracten en contacten, die van belang zijn voor onze vereniging, en de sleutels aan mij overgedragen. Tot slot vroeg ik hem "gekscherend" de voorzittershamer te overhandigen. Tot mijn verbazing kon hij dat niet, omdat hij die niet in zijn bezit had en er aan twijfelde of onze vereniging wel in het bezit is van een voorzittershamer. Gelukkig vond ik thuis nog een (geërfd) exemplaar.

Op 2 oktober a.s. tijdens de extra Algemene Ledenvergadering zullen we op gepaste wijze afscheid van hem nemen en hem bedanken voor zijn inspanningen gedurende de afgelopen 5 jaar. **Laten we dit massaal, met de hele vereniging doen en daarmee ook gezamenlijk die nieuwe start maken met dat 'nieuwe geluid' onder het genot van een hapje en een drankje.**

Speciaal maak ik hier gebruik van het woord **gezamenlijk**. We zijn immers een vereniging, waarin we ons verenigen rond dat wat ons bezig houdt en bezielt: natuureducatie en natuur-beleving. Met 291 leden zijn we best een grote club, die allemaal in principe wel iets doen of willen doen voor onze mooie vereniging. Daarom gaan we in het najaar u eerst bedanken voor alle hulp en werk, dat verricht is in de afgelopen tijd, middels het **vrijwilligersuitje**. Daarnaast gaan we als bestuur u mogelijk vaker persoonlijk benaderen om iets (kleins of korts, meer op soort project basis) voor de vereniging te doen onder het motto **'DuurSaam voor Puur Natuur'**, met de nadruk op **Saam**.

Dit **Saam** betekent ook dat we aandacht hebben voor elkaars lief en leed. Daarom wordt er in deze aflevering aandacht besteed aan het overlijden van Joke Tilgenkamp en hebben we als bestuur Frieda Bus bedacht ter gelegenheid van haar 50 jarig huwelijksfeest.

Goede contacten met onze Natuur en Milieu Educatie-partners onderhouden is één van de speerpunten van beleid. Daarom ben ik zeer verheugd in dit nummer een mooi bericht aan te treffen van Ofra Carmi, coördinator van een van onze NME-partners, MEC De Witte Schuur, over hun acties om kinderen bij de natuur te betrekken, in het

Zanddepot. Daarnaast heb ik, nu reeds op veler verzoek, opnieuw contact gelegd met het bestuur van de KNNV afd. Hoorn/West-Friesland, of we onze gezamenlijke belangstelling toch niet in een gezamenlijk belang kunnen omzetten.

De contacten en verhoudingen tussen de verschillende werkgroepen binnen onze vereniging zijn niet minder belangrijk. Daarom wil het bestuur het Klankbordoverleg van harte in stand houden, zodat we van elkaar weten waar iedere werkgroep mee bezig is en mogelijk werkzaamheden of acties kunnen combineren. Op 10 oktober wil ik dan ook graag **alle** werkgroepcoördinatoren verwelkomen. Een voor het bestuur belangrijk onderwerp is dan de uitwerking van AVG (privacy-wet) door de verschillende werkgroepen.

Tot slot: Voor **Puur Natuur** moet je goed kunnen observeren. Zie daarvoor in dit nummer de observaties van Wil Stelling, Hans Verhoeven en Douwe Greydanus.

Kortom: Goed Kijken en Luisteren Kost Niets!

ABZ SEEDS
GOURMET STRAWBERRIES

*Internationaal specialist
in aardbei F1 hybriden*

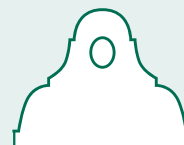
ABZ Seeds is een Hollands veredelingsbedrijf welke zich volledig toelegt op de ontwikkeling van F1-hybride aardbeirassen, vermeerderd door zaad.

Met onze aardbeiplant Delizz® kan iedereen op een eenvoudige manier thuis aardbeien kweken.

Vanuit ons mooie pand Holland Strawberry House aan de Vleetweg in Andijk werken wij met een enthousiast team aan de verdere ontwikkeling van F1-hybride aardbeirassen, omdat wij iets willen betekenen voor liefhebbers van aardbeien over de gehele wereld.

Vleetweg 12 | 1619 PR Andijk | Holland
T.: +31 228 515280 | info@abz-strawberry.nl
www.abz-strawberry.com

HOLLAND STRAWBERRY HOUSE

Autobedrijf Julius B.V.

Samenwerking van het IVN-West-Friesland met het Rundveemuseum te Aartswoud

Frieda Bus

Informatie over het Rundveemuseum

Het Rundveemuseum te Aartswoud is een 'levend' museum waarin tal van bedreigde oude Nederlandse rundveerassen door raszuivere fok voor ondergang worden behoud. Maar het Rundveemuseum is meer, namelijk:

- Het is een educatief centrum dat bezoekers informeert over de historie van die oude rassen en over de melkveehouderij en het plattelandsleven in de loop der tijden,
- Het is ook woon- en werkboerderij Aartswoud van de Prinsensichting. De veestapel wordt gerund door tien mensen met een verstandelijke beperking, die door dat werk een zo gewoon mogelijk maatschappelijk bestaan leiden,

- Een feestje vieren is zelfs daar mogelijk.

Dit alles is gevestigd in de gerenoveerde stolpboerderij van Aat Grootes, dat nog altijd de geest ademt van het eind van de negentiende eeuw.

Met ingang van 26 april 2013 is het museum onder grote belangstelling feestelijk geopend. Een prachtig moment voor iedereen die zich heeft ingezet voor het eerste 'Levende' museum van Nederland. In 2018 bestaat het Rundveemuseum 5 jaar en dat heeft de organisatie groots aangepakt met allerlei festiviteiten in de periode 10 juni tot en met 30 september 2018. Al met al kan het organisatiebestuur tevreden terug kijken, want een kleine 1000 bezoekers hebben zij tot augustus mogen ontvangen.

Ook het IVN-West-Friesland heeft een klein beetje bijgedragen met onder meer een tentoonstelling. Af en toe was een IVN-gastvrouw/heer aanwezig, vooral Krijn is 4 x IVN-gastheer geweest... bedankt Krijn!

Een aantal IVN-gidsen hebben een excursie gegeven; Tjalling had 2 fietstochten vanuit het Rundveemuseum te Aartswoud gepland maar ja... het was zo warm dat velen het af lieten weten. Wellicht volgend jaar opnieuw proberen! Hieruit volgend is er samenwerking ontstaan en deze willen wij (IVN en het Rundveemuseum) voortzetten. In 2019 worden er 2 zeer boeiende excursies gegeven. Zoiets als: 'Kraamvisite bij de jonge kalfjes' en 'De weidesafari in Aartswoud'. Wie weet volgen er meer.

Hopelijk krijgen wij (IVN) in 2019 een lezing over 'de oude rundveerassen van Noord-Holland'.

Nu wil ik alvast Pierre Voswijk bedanken voor de goede samenwerking.

Voor meer informatie kijk op: www.rundveemuseum.nl

Foto: Hanneke de Boer

Foto: Hanneke de Boer

Raadsel 2018-4

Hans Verhoeven

Wat gebeurt hier?

We hebben 2 zeer warme maanden gehad: juni en juli. Wie goed om zich heen heeft gekeken kan dit fenomeen zoals op de foto niet zijn ontgaan. Overal was het zichtbaar. In het volgende nummer geef ik uitleg.

Foto: Hans Verhoeven

Activiteitenoverzicht IVN West-Friesland oktober t/m december 2018

Toos Brink en Frieda Bus

Maandag 1 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Streekbos door Paddenstoelen studiegroep PWF Start 13.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Opgave: Wil Stelling 0228 31530, w.stelling@ivn-westfriesland.nl / Marianne Ouwerkerk 0228 582303, m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Zondag 7 oktober

Weekend van de Wetenschap Gezinsactiviteit: Zwammen in het herfstbos

Een speurtocht naar paddenstoelen voor alle leeftijden door het Streekbos o.l.v. twee ervaren gidsen. Start wandeling 14.00 uur bij IVN in Streekbos Paviljoen.

Maandag 8 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Help mee om de flora en fauna te determineren. Start om 13.00 uur bij Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert. Informatie: Ria de Graaf, 06 40392703.

Maandag 8 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Egboetsterrein door Paddenstoelen studiegroep PWF

Verzamelen bij het Egboetje om 13.00 uur. Opgave: Wil Stelling 0228 315307, w.stelling@ivn-westfriesland.nl / Marianne Ouwerkerk 0228 582303, m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Zaterdag 13 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Streekbos

Verzamelen 09.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Van 9.30 uur tot de middag inventariseren in het Streekbos. Informatie: Hans Verhoeven, 06 189 03922.

Zondag 14 oktober

Volwassenenactiviteit: Herfst in het Zanddepot

Voor deze zondagse herfstwandeling is het Zanddepot speciaal geopend. Het natuurgebied heeft een bijzondere historie, flora en fauna. Verzamelen bij poort SSB, Dijkgraaf Grootweg/Grootslagweg Andijk om 14.00 uur bij IVN-vlag.

Maandag 15 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Streekbos door Paddenstoelen studiegroep PWF

Start 13.00 uur bij IVN in Streekbos Paviljoen. Opgave: Wil Stelling, 0228 315307, w.stelling@ivn-westfriesland.nl / Marianne Ouwerkerk 0228 582303, m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Zondag 21 oktober

Gezinsactiviteit: Bodemmonsters

Start 14.00 uur in het Streekbos Paviljoen. Samen het Streekbos in om allerlei bodemmonsters te verzamelen. Door middel van proefjes en microscopisch onderzoek ontdekken waaruit deze bodem bestaat. Zoals piepkleine

bodemdiertjes?

Maandag 22 oktober

Volwassenenactiviteit: Dagexcursie paddenstoelen inventarisatie in Schoorl door Paddenstoelen studiegroep PWF Vertrek 10.30 uur bij IVN Streekbos Paviljoen. Opgave: Wil Stelling 0228 31530, w.stelling@ivn-westfriesland.nl / Marianne Ouwerkerk 0228 582303, m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Donderdag 25 oktober

Kinderactiviteit: Poppentheater Blauw Blauw

Om 14.00 uur en om 15.00 uur presenteert Mychel Cornelissen de voorstelling "Feest" voor peuters en kleuters in de bovenzaal Streekbos Paviljoen. Kok gaat een taart bakken, maar het gaat allemaal niet vanzelf. Zal de taart lukken? Kosten € 2,- Opgave naar keuze tijd voorstelling bij Frieda 0228 541489.

Zaterdag 27 oktober

Gezinsactiviteit: Nacht van de nacht Streekbos

Wie in een donker bos loopt beleeft alles anders. Je gaat meer ruiken, voelen, horen en anders beleven. Pas kleding aan bij nat weer en neem een zaklantaarn mee. Start 18.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Zaterdag 27 oktober

Gezinsactiviteit: Nacht van de nacht Egboetswater

Spannende tocht door donker bos met sterrenlucht bij helder weer. Doe laarzen aan en neem een zaklantaarn mee. Start 18.30 uur bij Het Egboetje in Oostwoud, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert.

Zondag 28 oktober

Volwassenenactiviteit: De West-Friese Omringdijk

Unieke filmvoorstelling over de vorming van De West-Friese Omringdijk. Aanvang 14.00 uur bij IVN in de bovenzaal van het Streekbos Paviljoen. Kosten € 3,- p.p. Tijdsduur 70 min.

Maandag 29 oktober

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Streekbos door Paddenstoelen studiegroep PWF

Start 13.00 uur bij IVN in Streekbos Paviljoen. Opgave: Wil Stelling 0228 31530, w.stelling@ivn-westfriesland.nl / Marianne Ouwerkerk 0228 582303, m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Zaterdag 3 november

Volwassenenactiviteit: Natuurwerkdag Ecoproject

Start klusdag om 9.00 uur met koffie bij IVN in Paviljoen. Helpers zijn welkom. Gereedschap aanwezig. Opgave :w. kaagman@ivn-westfriesland.nl of na 19.00 uur 0228 516367.

Zondag 4 november

Volwassenenactiviteit: Paddenstoelen ontdekken

Het Streekbos is befaamd om zijn soortenrijkdom. Determineren op kenmerken en details is van belang. Start wandeling om 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Laarzen aanbevolen. Opgave: Wil Stelling 0228 315307, w.stelling@ivn-westfriesland.nl / Marianne Ouwerkerk 0228 582303, m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Zondag 4 november

Kinderactiviteit: Paddenstoelen in het herfstbos

Het geurt naar bladeren, bessen en paddenstoelen die we samen gaan bewonderen in het Streekbos. Start wandeling 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Maandag 5 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen door Paddenstoelen studiegroep PWF Plaats en tijd worden nader bepaald. Opgave : Wil Stelling 0228 31530, w.stelling@ivn-westfriesland.nl / Marianne Ouwerkerk 0228 582303, m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Zaterdag 10 november

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio

Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie: Rob Rijswijk, 0228 561642.

Zaterdag 10 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Streekbos

Verzamelen 09.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Van 9.30 uur tot de middag inventariseren in het Streekbos. Informatie: Hans Verhoeven, 06 189 03922.

Zondag 11 november

Gezinsactiviteit: De kringloop van een bos

Op een speelse manier een Streekboswandeling maken met thema "Hoe gaan we om met natuur, milieu en duurzaamheid". Voor alle leeftijden met een groene blik op de toekomst. Start 14.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen.

Maandag 12 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Help mee om de flora en fauna te determineren. Start om 13.00 uur bij Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert. Informatie: Ria de Graaf, 06 40392703.

Maandag 12 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in De Weelen door Paddenstoelen studiegroep PWF

Start om 13.00 uur bij kruising Dijkgraaf Grootweg/Groot-Slagweg Andijk. Opgave: Wil Stelling 0228 315307, w.stelling@ivn-westfriesland.nl / Marianne Ouwerkerk 0228 582303, m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Maandag 19 november

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie paddenstoelen in het Streekbos door Paddenstoelen studiegroep PWF

Verzamelen om 13.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Opgave: Wil Stelling, 0228 315307, w.stelling@ivn-westfriesland.nl / Marianne Ouwerkerk 0228 582303, m.ouwerkerk@ivn-westfriesland.nl

Zaterdag 24 november

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio

Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie: Rob Rijswijk, 0228 561642

Zondag 25 november

Gezinsactiviteit: Uilen met ballen

Luc Smit geeft een lezing over uilen om 14.00 uur in de

bovenzaal van het Streekbos Paviljoen. Om 15.00 uur samen uilenballen uitpluizen. Neem dus een pincet en tandenborstel mee om te zien wat uilen eten.

Zaterdag 8 december

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Streekbos

Verzamelen 09.00 uur bij IVN in het Streekbos Paviljoen. Van 9.30 uur tot de middag inventariseren in het Streekbos. Informatie: Hans Verhoeven, 06 189 03922.

Zaterdag 8 december

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio

Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie: Rob Rijswijk, 0228 561642.

Zondag 9 december

Kinderactiviteit: Natuurschilderij

Samen het Streekbos in om bladeren, veertjes en bosvruchten etc. te verzamelen. Met de gevonden spullen mag je een natuurschilderij gaan maken. Aanvang 14.00 uur in het Streekbos Paviljoen.

Maandag 10 december

Volwassenenactiviteit: Inventarisatie Egboetswater

Help mee om de flora en fauna te determineren, verzamelen om 13.00 uur bij Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud, afslag Hauwert. Informatie: Ria de Graaf, 06 40392703.

Zondag 16 december

Volwassenenactiviteit: Levende have in de Bronstijd

Amateurarcheologen nemen hun vondsten mee en geven een boeiende lezing over de vroegere bewoners van West-Friesland en het wild, hun vee en huisdieren 1500-800 v.Chr. Aanvang 14.00 uur in de bovenzaal van het Streekbos Paviljoen.

Zaterdag 22 december

Volwassenenactiviteit: Knotten ergens in de regio

Help het landschap mooier maken met de knotwerkgroep en zorg mee voor behoud van knotbomen. Informatie: Rob Rijswijk, 0228 561642.

Maandag 24 december

Gezinsactiviteit: Kerstsfeer in het stro

Kerstverhalen in de schapenstal, hoe sfeervol kan het zijn tussen de oaien en hun pasgeboren lammeren. Open stal van 17.00-20.00 uur op de biologische schapenkaasboerderij Schapenstreek, (rijden via Kadijkweg). De Gouw 57a, 1614 MB Lutjebroek. Gratis entree.

Tijdens de feestdagen is IVN West-Friesland in het Streekbos Paviljoen gesloten.

Hooien met Willem Kaagman in het Ecoproject

Louis van Wegen

Elk jaar maaien medewerkers van het Recreatieschap Westfriesland, RSW, en dan wordt het maaisel afgevoerd door IVN-ers. Waarom zoveel moeite elk jaar weer? Waarom één keer per jaar maaien en afvoeren in het Ecoproject terwijl ze daarbuiten meer malen per jaar maaien of klepelen? Waarom elk jaar weer een oproep aan IVN-ers om mee te helpen? Hoe lang wil het IVN nog hiermee doorgaan? Hoe belangrijk is dat kleine gebiedje eigenlijk als de rest van het Streekbos en natuurgebied De Weelen vele malen groter zijn?

De noodzaak

Het Streekbos is aangelegd in 1978. Tot die tijd werd hier kunstmest gestrooid, gif gespoten en werden hier bloemkolen gekweekt. De groeikracht van de bodem is mede daardoor enorm. Het gaat nog jaren duren voordat er in dit jonge bos met weides, oevers en water een evenwichtige situatie ontstaat.

Voor de biodiversiteit zou het beter geweest zijn als er vanaf 1996 jaarlijks twee maal gemaaid en gehooïd werd, dat er meer gesnoeid werd, enzovoorts. Door beperkte kennis en ervaring van IVN en RSW is er van 1996 tot 2008 slechts één maal per jaar gemaaid en gehooïd. Dit gebeurde telkens eind oktober. Het maaisel werd door vrijwilligers afgevoerd op de Natuurwerkdag, elk jaar op de eerste zaterdag van november. Ondanks het jaarlijkse maaien groeiden de weides en oevers toch langzaam vol met struiken. De planten vormden stobben met takken die zo dik werden dat de maaimachine ervan kapot ging. Op deze manier was éénmaal per jaar maaien niet vol te houden.

Van 2008 tot heden doen we deze maaibeurt in augustus / begin september. In deze tijd van het jaar hebben de kiemplanten van Zwarte elzen, Vlieren, Hondсроzen, enzovoorts nog geen winterknoppen gemaakt. Afmaaïen betekent onherstelbare schade voor deze planten. De kruidachtige vegetatie herstelt zich daarentegen na het maaïen gedurende de nazomer en herfst nog prima. Deze ervaring heeft ons dus geleerd dat het maaïen en afvoeren van maaisel in de periode augustus / september elk jaar moet gebeuren. Andere werkzaamheden kunnen uitgesteld worden, excursies kunnen afgezegd worden maar deze maaibeurt moet gebeuren om te voorkomen dat kiemplanten van Zwarte elzen, Rode kornoelje, struikwilgen, enzovoorts uitgroeien. In deze periode van het jaar hebben de kiemplanten nog geen winterknoppen op de stengel aangemaakt.

Sinds enkele jaren beschikken we over een bosmaaier en zijn er meer vrijwilligers die zich inzetten. De laatste jaren worden sommige plekken twee maal per jaar gemaaid en gehooïd. Zo ontstaan er lang en kort uitgegroeide delen met kruidachtige vegetatie net zoals in begraasd gebied. Het aantal bloeiende planten is licht toegenomen.

De houtige begroeiing van het Ecoproject bestaat hoofdzakelijk uit Zwarte elzen die geplant werden in 1978. Het gebied is smal en ligt Noord – Zuid. Hierdoor zijn de weides

smal en lang beschaduwd door de bosvakken en de rij knotwilgen. De weide tegenover de beestenboet is de breedste en krijgt daardoor de meeste zon. Hier blijft de soortenrijkdom in de afgelopen drie jaar stabiel: veel Berenklauwen zoals in de rest van het Streekbos. Deze weide is net als veel andere plekken in het Streekbos erg vlak waardoor de afwatering heel gelijkmatig is. Dit is een goede reden voor het IVN om na te denken over herinrichting van deze weide.

Klepelen is elders in het openbare groen heel gebruikelijk maar in het Ecoproject uit den boze. Het gewas maar ook de insecten die er in huizen worden verpulverd door een machine achter een zware tractor. Het strooisel blijft liggen en vormt op den duur een viltlaag op de bodem. Een beperkt aantal soorten plantenzaden kan ontkiemen en uitgroeien onder deze omstandigheden. Een neveneffect van de zware tractor met klepelmachine is dat de bodem aangedrukt wordt. Dit is funest voor de wilde bijen waarvan de meeste soorten gangen graven in de grond.

Het nuttige met het aangename combineren tijdens de hooïdag van 2018. Een dode Zwarte elzen op de achtergrond is door ons geringd 'op beverhoogte' aldus Tjalling, verder Willem, Paul, Piet, Henny en Ko.

Op donderdag 30 augustus j.l. werd gemaaid en twee dagen later hebben Willem Kaagman en andere vrijwilligers van het IVN het maaisel op hopen gezet. Op donderdag maaien en op zaterdag hooien is niet handig omdat het maaisel na twee dagen nog zwaar is. Bovendien krijgen zaden niet zo veel kans om van de planten af te vallen. Als reden voor de late maaidatum werd de grote drukte bij het RSW genoemd. Gelukkig had Willem op vrijdag al tijd om een deel te hooien. Zaterdag 1 september maakte een groep van zeven vrijwilligers de klus af, Henny zorgde voor de koffie. In de periode rond het begin- en eind van het broedseizoen hebben vrijwilligers van het IVN al stukken gemaaid en gehooit. Daardoor was er op 1 september iets minder maaisel dan gewoonlijk.

Natuurwerkdagen

Sinds 2008 voeren we geen maaisel meer af op de Natuurwerkdagen op de eerste zaterdag van november omdat dat in augustus al gedaan wordt. Sindsdien voeren we een andere klus op deze dag uit. Op de glooiende oever aan de Oostzijde van de plas waar nooit gemaaid wordt snoeien we de jonge struiken die daar groeien bij de grond af. Deze oever is dus altijd begroeid met jonge struiken en daartussen kruidachtigen. Deze ruigte in de zon is ideaal voor vele insecten en vogels die hier nooit gestoord worden omdat er geen wandelpad is. Dit snoeiwerk kan ook in de winter gedaan worden. Er is dus geen noodzaak meer voor het organiseren van de jaarlijkse natuurwerkdagen.

In onze regio organiseren ook andere organisaties op dezelfde datum natuurwerkdagen. Diverse clubs vissen dus alle in dezelfde vijver naar vrijwilligers. Het gevolg is dat slechts enkelen op komen dagen.

Dat er weinig belangstelling is voor dit vrijwilligerswerk is mede te verklaren doordat het Ecoproject altijd voor iedereen toegankelijk is. Dit is anders voor wie mee doet met knotten, vrijwilligerswerk waar veel meer belangstelling voor is. De knotters krijgen exclusief toegang tot het erf en het huis van de boer bij wie wilgen geknot worden. Wie niet vrijwilliger is heeft hier niets te zoeken. In zekere zin geldt dat ook voor Het Egboetje dat meestal gesloten is door een hek.

De beperkte belangstelling voor de natuurwerkdagen in het Ecoproject is een goede reden om er mee te stoppen. Wie dat jammer vindt kan de organisatie op zich nemen vanaf 2019. Het hooien in augustus / september gaat door.

Ecoproject als onderdeel van Streekbos en De Weelen

Het Ecoproject is te klein om de huidige biodiversiteit in stand te houden. Daarvoor zijn we afhankelijk voor de natuur in de directe omgeving. De intensieve tuinbouw speelt ons parten. De rest van het Streekbos en natuurgebied De Weelen versterken de natuur. Hetzelfde geldt voor de tuinen en het openbare groen in de bebouwde kom van Stede Broec en Enkhuizen. Het is de wens van de gemeenten om de biodiversiteit te laten toenemen. Het RSW geeft hiervoor uitvoering aan het Natuur- en Recreatieplan. Dit plan is te vinden op de site van het RSW en hierin is over de toekomstige ontwikkelingen te lezen dat:

- het areaal openbaar groen voor recreatie gelijk blijft
- er meer recreanten opgevangen moeten worden
- de biodiversiteit moet toenemen

Het Ecoproject is via de Kadijk en het Streekbos verbonden met natuurgebied De Weelen. De Weelen wordt beheerd door Staatsbosbeheer, SBB. Deze organisatie kwam dit voorjaar negatief in het nieuws omdat ze het gras van de wandelpaden in De Weelen niet maaide. Tijdens de afgelopen zomer kwam SBB nogmaals negatief in het nieuws maar nu, onder meer, vanwege biodiversiteit.

Tot de bomen in het midden op de horizon is een kapvlakte ontstaan door alle Essen te kappen, 400 bij 75 meter

Het Noord-Hollands Dagblad berichtte kortweg het volgende: De Onafhankelijke Partij OP, een gemeenteraadspartij van Stede Broec, en GroenLinks in Medemblik hebben kritische vragen gesteld over de bomenkap in natuurgebied De Weelen aan de Kerspelweg. Deze grootschalige kap gaat ten koste van biodiversiteit, natuurbeleving en recreatie. Staatsbosbeheer SBB beheert dit gebied. SBB noemt de essentaksterfte en gevaar van vallende takken voor wandelaars als reden voor het kappen van een heel perceel met forse bomen. SBB beweert dat de Essen aangetast zijn en dat de ziekte nog niet zichtbaar is. De Onafhankelijke Partij beweert dat niet alle bomen ziek zijn. OP beweert ook dat als er een beperkt aantal bomen gekapt worden daarmee het gevaar van vallende takken voor wandelaars verholpen is. OP beweert ook dat de werkelijke reden voor SBB om te kappen gelegen is in het voldoen aan de verplichting voor het leveren van houtsnippers aan stadsverwarming Purmerend. Het perceel waar gekapt is, is in tegenstelling tot vele wandelpaden waarlangs Essen groeien heel goed toegankelijk vanaf de openbare weg. Dit zou volgens OP de kap van de vermeende zieke Essen financieel aantrekkelijk maken ten koste van de natuur.

Wie het bewuste perceel kent, die weet dat er sinds de aanplant in 1978 niets gedaan is aan beheer van het bomenbestand. Er stonden bijna geen andere soorten bomen in dit bosperceel. Alle bomen waren even oud en ze stonden tot het moment van de kap net zo dicht op elkaar als toen ze aangeplant werden. Periodieke kap zoals in het Streekbos had dit kunnen voorkomen. Op deze manier ontstaat er geen duurzaam bos. Dat was in 1978 misschien ook niet de bedoeling. Duurzaamheid / biodiversiteit is anno 2018, zeker na deze extreme zomer, wel aan de orde. Als de huidige kapvlakte beter beplant en beheerd gaat worden dan hoeft het bosperceel nooit meer met de grond gelijk

gemaakt te worden. Dit komt de biodiversiteit in de hele regio ten goede. In het Ecoproject profiteren wij daarvan mee.

IVN in Medemblik tijdens de waterweken.

Celina Koopmans

Voor de waterweken in Medemblik was het IVN weer gevraagd om er op zaterdag 11 augustus 2018 bij te zijn. Vrijwilligers hadden zich massaal en enthousiast aangemeld bij Ria de Graaf. Om alles in goede banen te leiden werd er een bijeenkomst georganiseerd in Het Egboetje. Deze bijeenkomst was erg zinvol en gaf een ieder een goed beeld van wat hij of zij zou doen ter voorbereiding.

De dag zelf begon om 9u30 door te verzamelen bij Ria of op de plek van de stand. Na een heerlijke kop koffie zijn we begonnen met het opbouwen van de stand met behulp van alle materialen die we hadden. Het aantal spullen leek nu toch wel een beetje veel, maar als je dat goed etaleert ziet het er wel erg professioneel uit.

Onze IVN-stand
Foto: Celina Koopmans

Onze overbuurman heeft alles goed in de gaten gehouden tijdens het roken van de vis. Terwijl de dikke rookwolken van ons af dreven hadden wij toch wel het idee dat je dit een beetje kon ruiken maar de wind stond goed, dus geen probleem. De wind stond zo goed dat alles in de kraam stevig vast gezet moest worden om te voorkomen dat het in het water zou belanden.

Gelukkig was het droog en zonnig en trok de stand lekker veel publiek. Voornamelijk kinderen wilden graag nog even blijven staan kijken naar de waterbeestjes. Deze waren vers gevangen uit de sloten in de buurt. En dat is toch wel erg leuk en bijzonder om te zien wat er allemaal in het water leeft en wat je normaal niet ziet. Op zoek naar de ontsnapte slak, met vergrootglas. Slakken zijn niet snel maar wel slim.

Waar is de ontsnapte slak ?
Foto: Celina Koopmans

Halverwege de dag vond er een wisseling van de wacht plaats en kwam Siep om Ineke af te lossen. De rest van de crew bleef de gehele dag aanwezig om alle geïnteresseerden te woord te staan.

Er waren continu mensen die even bleven hangen zodat de kraam een aanloop had van zeker 150 dagjesmensen. Veel toeristen uit binnen- en buitenland kwamen even een kijkje nemen en een praatje maken. We hebben de Nederlandse toeristen gewezen op het IVN, dat dit een landelijk orgaan is en altijd actief is met natuureducatie voor jong en oud.

Tegen het einde van de dag begon de wind wat af te zwakken en draaide de verkeerde kant op. We stonden nu wel volop in de rook, maar als troost kwam de schipper af en toe een vers gerookt hapje brengen. De rest van de catering werd prima verzorgd door Costas, zowel de lunch als de warme hap. We zijn niks te kort gekomen en hebben genoten van deze gezellige dag.

Wie wij waren: Sjaak Conijn, Gerrit Hoornsman, Ineke Hoffer, Siep Konijn, Ria de Graaf en Celina Koopmans.

Texelweekend 2018

Diploma-uitreiking nieuwe IVN-gidsen.

Gefeliciteerd! Zie voor meer informatie pagina 12.

Natuurgidsenopleiding 2017-2018

Cursusteam

De Natuurgidsenopleiding 2017-2018 is in principe afgerond. De laatste eindpresentatie is bij het lezen van deze Alchemilla net geweest op 29 september met een diploma-uitreiking voor 2 personen. De meeste cursisten kregen tijdens het Texelweekend hun diploma. Zie foto's op de middenpagina.

De sfeer was gezellig. Jan Ravenstein (afkomstig uit West-Friesland) van IVN Texel verzorgde een excursie op de Slufter. Verder had het cursusteam activiteiten voorbereid rondom de Horsmeertjes, in de Slufter en een wandelen fietstocht op de Hoge Berg door Astrid en Geert. We hadden zelfs te veel voorbereid, zodat sommige activiteiten niet doorgingen. Dat gebeurde helaas ook met de quiz, die Anna en Beppie hadden voorbereid (jammer eigenlijk). Theun en Jan Flink verzorgden een 'vroege vogel excursie' op zaterdagochtend. Verder kon Michiel Swuste ons één en ander vertellen over de aanleg van vispassages op Texel.

Een gedicht voorgedragen door het cursusteam gaf een samenvatting van de hele Natuurgidsenopleiding:

**Er waren eens 32 cursisten uit West-Friesland
die presenteerden zich suf en dat schept een band
Steeds meer leren over flora, fauna en natuur
Voor een paar cursisten toch te guur
Maar toch wel 24 natuurgidsen over, dat mag wel in de
krant.**

**Er waren eens 24 cursisten in Princenhage
Die voelden het toch wel dagen
Anderhalf jaar moesten ze aan de slag
Adoptieboom, eindpresentatie, het verveelde geen dag
En nu moeten ze toch wel slagen.**

**Het begon met fietsen letterlijk met alle elementen, wat
was het mooi en guur
Daarna met teamspirit wilgenknoten, met erwtensoep
in de schuur
In de sneeuw bomen determineren aan knoppen, dat
valt nog niet mee misschien
Met zintuigen samen mist proeven en ook nog slapen-
de lieveheersbeestjes zien**

**Vervolgens gingen we helemaal tot de bodem en de
poepende worm was de klos
Nog steeds laag bij de grond voor sporenplanten en zo
zie je het prachtige haarmos
Stinzenplanten vormen in het voorjaar een enorme
bloemenpracht
Gevolgd door vogels in de Vooroever, zoveel soorten,
wie had dat nu gedacht**

**Didactiek wat is dat nu weer, we leren allemaal anders,
dat leerde ons het madeliefje**

**Even laten bezinken tijdens de vroege vogelvaartocht,
was dat niet een visdiefje?**

**Best moeilijk was het determineren van planten in het
Egboetswater langs een raai**

**De les daarna over de wereld van insecten is ook verre
van saai.**

**En toen werd het tijd om naar Texel te gaan.
Cursisten waren niet uit de adoptiegebiedjes te slaan
Diverse leuke presentaties maakten we mee
En zo werden cursisten natuurgidsen in spé**

**Na de zomervakantie gingen we met waterbeestjes aan
de slag**

**En hoorden we vleermuizen aan het einde van de dag
Bijtjes en bloemetjes hoe zit dat nu, hoe zit dat met die
dingen**

**Over de trek van vogels leren we door ze te vangen en
te ringen**

**Oefenen met werkvormen maakt een excursie afwisse-
lend zodat het bekoort**

**Daarna hebben we heel veel informatie over het ont-
staan van soorten gehoord.**

**Populaties zorgen voor diersporen en al speurend
vonden we er veel in het bos**

**Met glühwein en chocolademelk rondom een vuurkorf
ging de kerstvakantie los.**

**In januari leerden we over historie van het landschap
en wat doet een gemaal daar?**

**Al fietsend door de Leekerlanden beschreven we
landschapselementen met elkaar**

**Daarna werd de Natuurgidsenopleiding een grote
beestenboel**

**Zoogdieren, Artis en de Oostvaardersplassen en wat
was het koel**

**Wat is nu onze ecologische voetafdruk en loopt alles
met ons in de soep?**

**Wat doet IVN met duurzaamheid leerden we fietsend
rondom de Hoep**

**Eindelijk was daar tijd voor bespreking van de bomen-
opdracht**

**Zoveel werk al die seizoenen, daar hadden we al lang
op gewacht**

**Biodiversiteit in de Suijderbraeck bracht ons nog in
beweging**

**Al fladderend gingen we van vlinder naar weidevogel
die gewoon meeging.**

**Daarna kwamen alle eindpresentaties stevig als een
rots**

**Het cursusteam steeds weer achterlatend blakend van
trots!**

**Er waren eens 24 Natuurgidsen en een cursusteam uit
West-Friesland**

Die waren aan het einde van hun avontuur beland

**Ze wilden helemaal niet stoppen, de tijd ging veel te
snel**

Misschien helpt het verstoppen van vadertje tijd wel

Maar helaas kwam daar toch die Olifant

EN.. DIE.. BLIES.. HET.. VERHAALTJE.. UIT!!!!!!!

Column

Marianne Ouwerkerk

't Is weer voorbij die mooie zomer. Die zomer die begon zowat in me..... zong Gerard Cox. Een zomer zoals je verwacht in Frankrijk. Zon, droog, eindelijk het hele seizoen je zomerkleding dragen, dikke truien in de kast laten. Heerlijk, wat een luxe.

Niet iedereen was er blij mee. De boeren en tuinders hebben echt reden gehad om te klagen. De aardappels en mais wilden niet groeien en koeien moesten soms op stal vanwege de hitte en gebrek aan gras. Ze werden bijgevoerd met het voer dat voor de winter bestemd is. Meteen is de actie 'een boom voor een koe' nieuw leven ingeblazen. Dat is dan wel weer een leuke bijkomstigheid.

Zoals Cruijff al zei: elk nadeel heeft z' n voordeel. Slakken bleven in hun schuilplaats en van zoemende muggen hadden we ook geen last. Maar toen kwam de regen. Eerst heel voorzichtig maar later was er geen houden meer aan. Met de regen kwamen de slakken. Die hadden heel wat in te halen en dat was te merken. Weg mooie zelf opgekweekte sierkoolplantjes die de winter moesten opvrolijken, weg zaailingen van Engels gras voor volgend voorjaar. En ik had toch ook ergens peterselie staan? Waar is die gebleven! En de muggen..... Ik heb het geweten. Onderbroken nachtrust, het jachtinstinct in mij ontwaakte. Dan komt een Zuid-Afrikaans gedicht over de muggenjacht bij mij naar boven. Een paar regeltjes eruit:

**Deur jouw vervloekte gonserij,
Deur jouw gebijt en plagerij
Kan ik nie slaap vir ure.**

En dan verder nog:
**Muskiet, wees maar nie treurig nie,
Wees ook niet so kieskeurig nie,
Jij moet tog één dag sterwe.**

Licht aan en fanatiek op jacht. Niet eerder rusten voor dat vermaledijde beest het loodje heeft gelegd. En dan weet ik wel dat alles op aarde zijn nut heeft. Vliegen zijn ook vervelend maar die ruimen poep op, slakken ruimen afval op. Maar wat heeft de mug voor zin? Ik kan niets bedenken. Ja, ze dienen als voer maar zonder muggen is er ook genoeg voor de vogels om te eten. Van mij mogen muggen wegblijven.

Van de redactie

Redactie

Vanaf dit nummer komt de rubriek "**Ledenmutaties**" te vervallen. In verband met de AVG zou aan ieder nieuw ingeschreven en uitgeschreven lid toestemming moeten worden gevraagd of hun naam genoemd mag worden. Dat is voor de ledenadministrateur onbegonnen werk. Het ledenaantal zal nu alleen worden vermeld in het jaarverslag van de ledenadministratie dat in het winternummer wordt

geplaatst.

Zoals u op pagina 17 kunt lezen is Joke Tilgenkamp overleden. Zij leverde en verzorgde jarenlang de gedichten die in de Alchemilla hebben gestaan. Vanaf nu heeft Beppie van der Wegen zich garant gesteld om deze taak over te nemen. Hopelijk zult u blijven genieten van deze proza.

Reactie op Een prachtige excursie op het Zanddepot

Ofra Carmi (coördinator MEC De Witte Schuur)

Met veel belangstelling heb ik de laatste uitgave van de Alchemilla gelezen, ziet er mooi verzorgd uit en bevat interessante informatie. Ook een mooi verslag met veel mooie foto's van het Zanddepot. Ik miste alleen een essentiële schakel in het verhaal, namelijk het project 'Handje helpen' wat we al 15 jaar lang organiseren in samenwerking

met SBB.

Een werkweek in het Zanddepot met het basisonderwijs (het is een soort adoptieproject).

Per jaar werken we met ongeveer 350 leerlingen van groep 8 van 11-15 scholen in de omgeving. Met de kinderen worden de rietvelden helemaal schoon geharkt om verdere verrijking en verruiging te voorkomen. Vijf jaar na de start van dit programma hebben we de orchideeën en de Addertong voor het eerst ontdekt. Het feit dat deze zeldzaamheden hier staan is mede te danken aan het beheer (het adoptieprogramma). Het beheer is de schakel voor rijkere biodiversiteit.

Misschien is dit verhaal wel aan de 40 excursiegangers verteld, maar in het verslag niet terug te vinden. Maar ik kan me voorstellen dat de gidsen het ook niet weten of vergeten. Ik dacht dat dit een goed aanvullend verhaal is wat bij het IVN past, daarom reageer ik. Ik wens ieder nog een fijne zomer toe.

Wetenswaardigheden in ons werkgebied

Vuurwantsen

Wil Stelling

Onlangs liep ik in de buurt van mijn huis in Enkhuizen toen mijn aandacht werd getrokken door iets oranje-roodachtigs op de grond. Wat een hoop gewriemel. Dichterbij gekomen zag ik dat het Vuurwantsen waren. Grote en kleine, met en zonder zwarte vlekken. Ze zaten onder een Lindenboom op een stuk van een afgevalen tak en gewoon op de grond tussen het afgemaaid gras. Het waren er wel ruim honderd, schat ik.

Ik herkende ze wel, omdat ik ze in Frankrijk en Zuid-Duitsland diverse keren heb gezien, maar nooit zoveel bij elkaar. Ze blijken ook eigenlijk in Zuid- en Oost-Nederland thuis te horen, maar wellicht verschuift hun leefgebied onder invloed van de klimaatveranderingen.

De nimfen (jonge onvolgroeide wantsen) vervellen een keer of 5 voor ze de mooie rood met zwarte tekening krijgen. Ze leven vaak bij Lindenbomen en voeden zich dan met afgevalen blad of met wondsappen uit de boom. Ze richten geen schade aan. Ze maken zelf afweerstoffen aan om ervoor te zorgen dat ze niet door vogels worden gegeten. Er wordt onderzoek gedaan om te kijken of deze stoffen aangewend kunnen worden om antibioticum te maken en om de beruchte MRSA ziekenhuisbacterie te bestrijden. Hele nuttige beestjes dus!

Vuurwantsen
Foto: Wil Stelling

Hans Verhoeven

Dit jaar is veelvuldig het zeer zeldzame Karmozijnrood weeskind (*Catocala sponsa*) waargenomen in het oosten van het land. De tekening en kleuren op zowel de voor- als de achtervleugels zijn bij de nachtvlinder veel sterker.

Rood weeskind

Wil Stelling

Op 4 augustus zag ik aan het einde van de middag een grote nachtvlinder op de schuurdeur zitten. Foto gemaakt en op zoek naar de naam in de nachtvlindergids op basis van de tekening op de vleugels. Het gaat om het "Rood weeskind" of wel "*Catocala nupta*".

De vlinder is meestal 's nachts actief, maar met warm weer soms ook overdag. Bij rust zit hij vaak op een muur of boomstam.

Als de vlinder de voorvleugels opent zie je op de achtervleugels rode en zwarte banen en een smalle witte onder-rand. De naam ontleent de vlinder aan deze kleuren, want vroeger waren de kleren van weeskinderen van het Burgerweeshuis in Amsterdam rood met zwart.

De rups lijkt op een takje. De waardplanten zijn Populier en Wilg. De vlinder overwintert in Nederland als ei. Verspreiding: in het hele land, maar in kleine aantallen.

Rood weeskind
Foto: Wil Stelling

Cursusnieuws najaar 2018

Astrid Bijster

Schoolgidsencursus

Op 16 oktober starten we met een Schoolgidsencursus. Tijdens de cursus IVN Schoolgids doet de cursist kennis en vaardigheden op om natuuractiviteiten voor basisschoolleerlingen van 4 tot 12 jaar te begeleiden. Onderwerpen als leeftijdskenmerken, werkvormen, begeleidersvaardigheden, het natuuronderwijs op de basisschool, het voorbereiden van een bijeenkomst en praktische tips komen aan de orde.

Daarnaast lopen de cursisten stage bij de schoolgidsengroep. De cursus is bedoeld voor vrijwilligers die:

- Bereid zijn actief mee te draaien in een schoolgidsengroep voor kinderen van 4 tot 12 Jaar. Of bereid zijn op een andere manier actief te werken met kinderen van 4 tot 12 jaar binnen de natuureducatie;
- Bereid zijn om de bijeenkomsten van de cursus actief bij te wonen, tijd te steken in huiswerk en stage te lopen.

Voorkennis is niet vereist voor het volgen van deze cursus. Enthousiasme voor de natuur en de wens dat te stimuleren bij kinderen zijn in principe voldoende. Daarnaast is de cursus heel geschikt voor natuurgidsen die zich willen specialiseren in het werken met kinderen. Praktische zaken en aanmelding

Maximum aantal deelnemers: 20

Cursuskosten: € 75,00 per persoon Daarnaast willen we dat de deelnemers lid zijn (of worden) van het IVN.

Cursusduur: De cursus bestaat uit 9 theorielessen waarvan 3 lessen in de herfst en 6 lessen in het voorjaar van 2019. De lesdag is de dinsdagochtend van 9.30 uur tot 12.30 uur. Inloop vanaf 9.15 uur.

Locatie: alle lessen vinden plaats in de bovenzaal van het Streekbos Paviljoen, Veilingweg 21A, Bovenkarspel

Praktijkopdrachten: Een belangrijk onderdeel van de Schoolgidsencursus bestaat uit stages tijdens scholenexcursies. Dit kan in overleg op verschillende dagen in de week. Tijdsduur: 30 uur aan de cursusbijeenkomsten, naar schatting 40 uur aan opdrachten buiten de lessen.

Najaar 2018: 16 oktober, 6 november en 20 november

Voorjaar 2019: 15 januari, 29 januari, 12 februari, 5 maart, 19 maart en 23 april

Meer informatie en aanmelden voor 10 oktober bij cursus-sen@ivn-westfriesland.nl

Rundveemuseum-jubileum-fietstocht

Tjalling James

Foto-impressie fietstocht Aartswoud-Lambertschaag op 25 juli 2018.

Niet druk, wel warm en erg leuk.

De foto's zijn van Hanneke de Boer

WFO

NETWERK
NOTARISSSEN

mr. Hans van der Horst
mr. Anna Bakker
mr. Kees van Duin

Net iets meer notaris

Burgemeester Schrijnderlaan 2 . 1613 JW . Grootebroek
Zuiderkerklein 9 . 1601 HK . Enkhuizen
T (0228) 51 24 44 . F (0228) 51 52 03
info@wfonotarissen.nl . www.wfonotarissen.nl

Rietsigaren

10e Noord-Hollandse Natuurdag

Namens het organisatiecomité: Loes Staal, Henriëtte Nool, Ruud Oudhaarlem

Beste mensen,

Op 1 december is het weer zover: de 10e Noord-Hollandse Natuurdag zal plaatsvinden in de Aristozalen in Amsterdam (tegenover station Sloterdijk). Het evenement richt zich in eerste instantie op mensen die zich vrijwillig bezig houden met inventarisatie, onderzoek en bescherming van de natuur in Noord-Holland.

Tussen 10.00 en 16.00 uur worden in twee zalen ongeveer 10 presentaties gegeven, dit keer rond het thema (voorlopig geformuleerd) Nieuw elan voor de Noord-Hollandse Natuur of Toekomstnatuur in Noord-Holland. Tussen de presentaties door is er voor de bezoekers ruim gelegenheid voor onderling contact.

Net als tijdens eerdere edities stellen wij u ook nu weer in de gelegenheid gedurende de dag een informatiestand te bemensen. Hieraan zijn geen kosten verbonden. Mocht uw organisatie van deze gelegenheid gebruik willen maken, dan verzoek ik u dat zo spoedig mogelijk aan mij te melden. Later in het jaar zullen wij u dan voorzien van meer gedetailleerde informatie.

Tranende franjehoed
Foto: Hans Verhoeven

Oplossing Raadsel 2018-3

Hans Verhoeven

Wat we op deze foto's zien is de rups van het Groot koolwitje wat is verlamd door de schild- of sluipwesp *Cotesia glomerata*. Voor zover bekend parasiteert deze wesp alleen op rupsen van witjes. Het bedje van schuim is een pakketje eieren van deze wesp, die als ze uitkomen direct gaan eten van de nog levende maar verdoofde rups. Daarna kruipen ze naar buiten en verpoppen ze zich. Ze spinnen gele coconnetjes buiten op de stervende rups. Per rups kunnen er wel 150 larven opgroeien.

De wespen vliegen van april tot oktober en omdat de vrouwtjes lang kunnen leven verschijnen er gedurende het jaar verschillende generaties.

Helaas heb ik geen Nederlandse officiële naam gevonden voor deze wesp. Ergens wordt deze soort Brakwesp genoemd.

Tijdens onze inventarisatie op 9 juni zagen we tientallen van deze verdoofde rupsen die op de Look zonder look zaten die rond de Koningslinde in het Ecoproject staan. Uiteraard kan dit verschijnsel zich voordoen op alle waardplanten waar witjes eitjes leggen.

In Memoriam Joke Tilgenkamp

Helaas hebben wij afscheid moeten nemen van een actief IVN-lid dat altijd op de achtergrond aanwezig was. Op 1 juli 2018 overleed zij op 72-jarige leeftijd na een slopend ziekbed. Veel lezers van de *Alchemilla* weten dat zij al gedurende lange tijd een gedicht verzorgde. Zij was in die functie altijd aanwezig op de redactievergaderingen tot zij 2 jaar geleden door haar afnemende gezondheid deze vergaderingen niet meer kon bijwonen. Wel bleef ze tot het laatste toe de gedichten verzorgen.

Hoewel zij een goede IVN-natuurgids was die haar opleiding in 2004-2005 deed kon zij door privé-omstandigheden niet als zodanig functioneren.

Naast het kwartaalgedicht heeft zij in haar eigen wijk in Hoorn de *Alchemilla* rondgebracht toen die nog niet zo professioneel werd gedrukt en bezorgd als nu. Ook stond ze regelmatig met de kraam van het IVN op de open dag van de Hoornse bijenvereniging.

Ze wandelde graag en richtte daarvoor een wandelgroep op. Iedere maand ging de groep een zaterdagochtend wandelen en Joke regelde heel lang de route ergens in Noord-Holland.

Ook heeft ze heel lang vrijwilligerswerk gedaan op de Vrije School in Hoorn. Ze stond heel erg achter de filosofie van het Antroposofisch onderwijs.

De IVN-materiaalkast voor het vullen van de marktkraam voldeed niet meer en samen met haar man Egge werden ontwerpen en tekeningen voor een nieuwe materiaalkast aan het bestuur gepresenteerd. Later hebben Gerard en Ria de Graaf de verdere uitwerking van de kast gerealiseerd.

Ondanks dat ze op de achtergrond actief was zal het IVN haar gaan missen. We wensen Egge en haar familie sterkte in deze moeilijke tijd.

Beppie van der Wegen heeft zich beschikbaar gesteld om haar op te volgen en voor de *Alchemilla* elk kwartaal een gedicht te leveren.

IVN-bestuur en redactie *Alchemilla*

Van de Bestuurstafel

Overlijden Theo Ruiter

Theo Ruiter is niet meer onder ons. Op de Extra ALV van 2 oktober zullen we stilstaan bij zijn overlijden. In de volgende Alchemilla wordt uitgebreid aandacht besteed aan Theo Ruiter en alles wat hij voor het IVN heeft betekend.

Extra ALV 1 en ALV 2 over wijziging van de Statuten van IVN West-Friesland op 2 en 11 oktober 2018

Zoals in de vorige Alchemilla aangegeven heeft het landelijke IVN nieuwe Statuten aangenomen. Alle IVN afdelingen hebben de mogelijkheid om in navolging daarvan ook de afdelingsstatuten te moderniseren. Een deel van de kosten worden door het landelijke IVN bekostigd als de Statuten in 2018 nog worden aangepast. Het concept van de nieuwe Statuten wordt uiterlijk 14 dagen voor de ALV ter inzage gelegd in het Streekbos Paviljoen en op de website van IVN West-Friesland. Wie een mail stuurt naar a.bijster@ivn-westfriesland.nl krijgt het concept van de nieuwe afdelingsstatuten toegestuurd.

Vrijwilligersuitje 10 november 2018

Het Vrijwilligersuitje is verplaatst naar 10 november 2018. Meer informatie volgt. Opgave bij Astrid Bijster: a.bijster@ivn-westfriesland.nl

Datum Nieuwjaarsreceptie: zondag 6 januari 2019 van 16.00 uur tot 18.00 uur

Datum ALV 2019: dinsdag 12 maart 2019 om 19.30 uur

Verslag excursie Ecoproject op 1 juli 2018

Douwe Greydanus

Om 14:00 uur ben ik met 10 volwassenen en 2 kinderen onder de 10 jaar op excursie geweest. Ze waren enthousiast en voor mij volzaam.

Onderweg troffen wij een dode Mol aan op het pad, dus gelijk was dat een reden tot stop met een verhaal over de huid en haar van dit zoogdier. Later troffen wij er weer één aan en tevens een spitsmuis; reden genoeg voor een verhaal waar de kinderen natuurlijk bij betrokken werden.

Wij zijn stil gaan staan bij de uitgediepte plas en daar heb ik dan een toelichting gegeven over de stand van de IJsvogels op dit moment.

Via de buitenring aan de westkant van het Ecoproject zijn wij teruggekeerd naar het Streekbos Paviljoen. Om ongeveer 15u20 uur waren wij weer terug.

De deelnemers kwamen uit deze regio en een mevrouw met haar dochtertje uit Rotterdam die op familiebezoek was in Zwaag.

Erg veel dieren lieten zich niet of nauwelijks zien vanwege de warmte. Wat juffertjes en de Vroege glazenmaker waren bij het water te bekijken. Ook bij het insectenhotel waren nagenoeg geen gasten die daar gebruik van maakten.

Uitnodiging Extra Algemene Ledenvergaderingen IVN West-Friesland

Bestuur IVN West-Friesland

Datum 2 oktober 2018

Locatie: Bovenzaal van het Streekbos Paviljoen

Tijd: 19.30 uur (inloop vanaf 19.15 uur)

Agenda ALV 2 oktober 2018

1. Opening
2. Mededelingen van het bestuur
3. Conceptakte van statutenwijziging afdeling IVN West-Friesland
4. Sluiting

Na de vergadering nemen wij afscheid van Geert Pietersen, die na 4 jaar voorzitterschap het stokje doorgeeft aan Geert Veldhuis. Ook zullen we stilstaan bij het overlijden van Theo Ruiter. In de Pauze is er een hapje en een drankje. Na de pauze geeft bijenhouder en natuurgids Frans Jongeleen een presentatie over bijen en bijenplanten.

Hopelijk komen jullie in groten getale naar de extra ALV van 2 oktober!

Ondanks jullie hopelijk grote opkomst op 2 oktober, zal het niet genoeg zijn om het quorum voor een statutenwijziging te halen. Vandaar dat we een nog een 2e extra ALV organiseren op donderdag 11 oktober om 19.30 uur.

Agenda ALV 11 oktober 2018

Enige agendapunt: 1. Conceptakte van statutenwijziging afdeling IVN West-Friesland.

Na de 2e extra ALV volgt ook een leuke lezing of presentatie. We maken er een gezellige avond van! Na de vergadering een presentatie over Ecuador of de Galápagoseilanden.

Vroege glazenmaker
Foto: Douwe Greydanus

World Clean-up day

Lisbeth van Lintel

Op zaterdag 15 september was het zo ver, 'De Wereld opruim-dag'. Een mooi initiatief waar het IVN West-Friesland haar steentje aan heeft bijgedragen.

Er melden zich zo'n 40 volwassenen en kinderen bij 'ons', dat wil zeggen bij Frieda Bus en Lisbeth van Lintel. Na een inleidend praatje door Lisbeth en uitleg door Frieda over onder andere de 'stille rapers', is het Streekbos onderverdeeld in gebieden waar kleine groepjes 'niet zo-stille rapers' dit keer speurend naar plastic en andere troep hun vuilniszakken gingen vullen.

Is het wel nodig om het Streekbos op te ruimen? Zo op het eerste gezicht is het best een schoon bos, dit ook dankzij het Recreatieschap Westfriesland en enkele 'stille rapers'. Maar helaas was het resultaat na een aantal uren rapen toch een berg goed gevulde vuilniszakken. We keken ernaar met een dubbel gevoel. Voldaan dat we veel hadden gevonden, maar teleurgesteld dat er zo veel te vinden is. Een vader met kinderen merkte het volgende op: 'Er zijn nu aantal kinderen die nooit meer iets in de natuur zullen laten rondslingeren'. En dat is ook waar het omgaat. Deze actie is een mooi signaal tegen zwerfvuil en voor verantwoordelijkheid nemen. Zo kun je elke dag natuurlijk een 'raper' zijn. In het Streekbos, maar ook bij je in de buurt. Kom je volgend jaar ook?

Jong en oud hielpen mee

Een gedicht voor u opgezocht door Beppie vd Wegen

Regenboog

Rood oranje
Geel en groen
Blauw en violet
Regenboog regenboog zacht en
zoet en hemelhoog

Waar is hij gebleven
Gesmolten
Weggewaaid
Of met de wolken meegedreven

Ik zoek gekleurde druppels
Waar raakte hij de grond
Een snipper of een scherf
Een stukje van de regenboog
Ik wou dat ik het vond

dichters Hans en Monique Hagen
beeld Pixabay

Indien onbestelbaar retour: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

